

Här förstorar eller ↑ minskar du texten

L B B - L A N T B R E V B Ä R I N G

Detta finns nu upplagt i SDB

Här lite info om stämpeltyper mm.

(Informationen kommer från Facit Postal och SDB tackar för detta)

Så sent som 1931 började lantbrevbärarna få gottgörelse för att de använde häst och vagn eller annat fordon.

Lantbrevbäring under 100 år

En mycket populär institution firar i år sitt 100-årsjubileum. Det är lantbrevbäringen, som efter diverse födslovändor etablerades i Sydsverige i januari 1878 och som nu byggts ut till ett finmaskigt linjenät. Dess moderna form representeras av nära 2 700 lantbrevbärare, av vilka de allra flesta färdas med bil.

Den första instruktionen för lantbrevbärare utfärdades av Generalpoststyrelsen på julafton 1877, delvis efter förebild från Danmark. Förberedelser att införa lantbrevbäring hade gjorts efter regeringens bemyndigande till Generalpoststyrelsen den 1 juni 1877 att "byta ut förutvarande postgångar mot lantbrevbäring i den mån det befundes lämpligt".

I det syftet besökte generalpostdirektör Wilhelm Roos personligen en rad landshövdingar för att tillsammans med dem och länspostmästarna diskutera uppläggningen av lantbrevbäringsnätet. In i bilden kom samtidigt frågan om indragning av de minsta och mest olönsamma poststationerna. De skulle ersättas med kommunombud som var den direkta kontakten mellan lantbrevbäraren och de postkunder som inte bodde utmed dennes färdväg.

Sammanträden mellan landshövdingen och postens företrädare ägde rum i en rad läns huvudstäder med början i Västerås den 9 juni 1877.

Gotland, Öland och Blekinge fick först uppleva lantbrevbäring. I januari 1878 började sammanlagt 18 lantbrevbärare vandra på vägarna i de tre landskapen. Vandra i ordets verkliga betydelse, för

det var fråga om gående lantbrevbäring enligt kontrakten. I verkligheten var det ändå åtminstone en lantbrevbärare som körde med häst och vagn redan från första turen, men den extra lyxen kostade han på sig själv, för ersättningen var densamma som de gående lantbrevbärarna fick, ca 70 öre milen (ca 63 öre per nymil från 1889).

Det var inte förrän 1931 som lantbrevbärarna började få gottgörelse för att de använde häst och vagn eller annat fordon. De fick då s k åkdonslega, något som motsvarar våra dagars bilersättning.

Statistiskt skiljer man på gående och åkande lantbrevbäring från år 1889, då "lantbrevbäring med begagnande af häst och åkdon" dokumenteras på tre linjer, en i vardera Malmöhus, Östergötlands och Stockholms län.

Några lantbrevbärare började använda cykel redan vid sekelskiftet, men begreppet cyklande lantbrevbärare infördes inte i de officiella handlingarna förrän 1949. Då började man tillämpa resultatet av en omfattande undersökning två år tidigare av lantbrevbärarnas arbetsförhållanden. Även de som cyklade kallades sålunda gående lantbrevbärare ända tills lantbrevbäringen hunnit bli 70 år gammal.

Lantbrevbärarnas färdvägar var ibland så dåliga att de inte ens lämpade sig för cykling. Det kunde under den sämsta årstiden vara så illa att lantbrevbäraren fick plumsa fram i lera över vristerna med cykeln på ryggen. Det var inte bara på de smala, bottenlösa byvägarna med buskar alldeles intill decimeterdjupa hjulspår som det var svårt att färdas. Även landsvägarna var ibland ofarbara.

Det finns många berättelser om gångna tiders lantbrevbärare.

Den gående lantbrevbäraren, som skulle tillryggalägga milen på tre timmar, blev särskilt omhuldad. En och annan var förtjust i brännvin och kunde inte säga nej, när det vankades en styrketår i någon gård utefter färdvägen. En lantbrevbärare som blev tillfrågad om han ville ha en sup eller en toddy, kunde svara "tack det ena först och det andra sen".

Sådan välfägnad kunde behövas. Ofta var lantbrevbäraren den förste som trampade upp vägen eller stigen efter ett snöfall.

I gengäld för lekamlig välfägnad var lantbrevbäraren tillmötesgående långt utöver vad reglementet föreskrev. Han kunde tex komma till en gård när man höll på att slakta grisen, lagom för att hjälpa till att hålla i offret när ingen annan fanns till hands.

Lantbrevbäraren blev allas tjänare. Han lärde känna varenda människa på sin linje. Och alla kände honom. Ett bevis på hans popularitet var den hängbro som befolkningen i trakten av Tillberga byggde åt honom för att han skulle slippa ro fram och tillbaka över ett vattendrag.

Det är inte alltid lika roligt för lantbrevbäraren att komma "å dragandes kall". Att delge någon en stämning hör tex till de mindre angenäma uppdragen.

Men oftast är det tvärtom. Brevbärarens stora popularitet blev särskilt uppenbar en gång i Sörmland på 1950-talet i en bygd där det var omöjligt att få tag på en vikarie. Den ordinarie måste vara ledig och då trädde prästen in. Hans omtanke om bygdens folk gjorde att han tog sysslan tillfälligt. Han slog samtidigt två flugor i en smäll. Som församlingens herde måste han ändå hälsa på en hel del folk. Den ordinarie lantbrevbäraren cyklade, men genom att prästen använde sin bil, hann han också sköta sysslan som själasörjare under vikariatet.

En lantbrevbärare som pensioneras eller slutar av annan anledning brukar hyllas av kunderna. Pressen är inte den minst uppmärksamme iakttagaren. Ofta berättas i spalterna om att den avgående lantbrevbäraren har tillryggalagt en sträcka som motsvarar ett antal varv runt jorden.

I ett 78 år gammalt tidningslägg finner man bl a i en notis, att en lantbrevbärare som varit anställd under 21 år vid begäran om högre ersättning blivit underbjuden av en konkurrent som i stället fått överta linjen. Notisen fortsätter så här:

"Att äfwen landtbefolkningen wet att uppskatta en persons redbarhet, nit och plikttrogenhet wisades wid Karl August Petterssons sista postresa. Personer inom Löts socken hade nämligen sammanskjutit en pänningesumma och därmed inköpt en wacker regulator, hwilken öfwerlämnades till honom af handlanden R. Sjöstrand och kustwakten Borgström i Löt. Sjöstrand höll därwid ett anslående tal och tackade K A Pettersson för hans mödor och plikttrogenhet. Wid samma tillfälle öfwerlämnades från Bredsättra församling en wacker kaffeservis, bestående af sockerskål, gräddkanna, kaffekanna och bricka. Egby socken hade redan förut öfwerlämnat en större hänglampa med 9 ljusarmar".

DEN MODERNA LANTBREVBÄRINGENS STÄMPLAR

I samband med den utvidgade postservicen, postbankuppdrag m.m. utbildades lantbrevbärarna för kassatjänst som i stort motsvarade postkontorens. Stativdatumstämplar infördes därefter succesivt fr.o.m. 1968-69.

Många LBB-linjer fanns före införandet av datumstämplarna och därför är det ofta omöjligt att fastställa startdatum för en viss stämpel. Postarkiven har inga noteringar om när stämpelarna togs i bruk. 1969 får därför generellt gälla som startår för sådana linjer. Alla linjer har emellertid inte varit försedda med datumstämpel.

Ett resultat av 2000-talets omorganisation inom Posten har inneburit mängder av nya stämplat och här har medtagets sådana som kunnat beläggas, men mycket saknas ännu.

FACITKOMMITTÉN är tacksam för alla upplysningar som kan förbättra detta avsnitt.

Pris på försändelse / Price on cover: + ca 30%.

THE MODERN RURAL MAIL SERVICE CANCELLATIONS

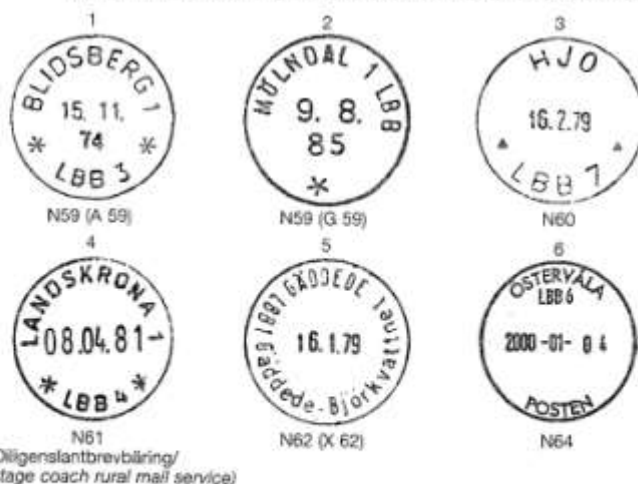
In connection with the expansion of postal services, postal bank service missions etc. the rural postman was educated in cash-service, as much corresponds the post-office service. Rack-cancellation-stamps were introduced gradually from 1968-69.

Many rural mail (LBB) routes were established before the introduce of rack-cancellation stamps, and for that reason it is often impossible to get a date of start for a certain cancellation stamp. The postal archives have no notation when the cancellation stamps were introduced. 1969 must therefore generally be the year of start for these routes. However all routes have not had these sort of cancellation stamp.

As a result of the changes in postal organization in the 2000-s, many new hand-stamps have come into use, and the recorded ones have been included here but many are still missing.

The FACIT COMMITTEE is grateful for all information that can improve this Section.

Förekommande normalstämplar/ Existing normal-cancellations N

Variationer av litterabeteckningen LBB/Variations of LBB literate

LBB L	L avser linje/L concerns route	* LBB 2 *	Reservstämpel eller vikariestämpel/Spare cancellation or deputy cancellation
L	L avser linje, underförstått LBB/L concern route understood LBB		Vikariestämplat förekommer även med vanligt linje-nummer oftast då ett högre nummer än antalet linjer på orten/Deputy cancellation are even occurring with normal routenumber, then often with higher number against the number the places real routes.
LBB	Utan linjenummer. Ofta använd där endast en linje finns eller som vikariestämpel/Without route-number. Often used in places with only one route or as deputy cancellation	LBB-	** Tillfällig LBB-linje/Temporary LBB-route.
LBB A, B...	Förstärkningslinjer/Strengthening routes	Nyckel /Key	*** Vikariestämpel/Deputy cancellation.
LBB VIK	Vikariestämpel/Deputy cancellation		**** Förstärkningslinje/Strengthening route.
LBB V	Vikariestämpel/Deputy cancellation		- Streck mellan linjenamn betyder att linjen förlängts under perioden/Line between name of routes means that the route had been lengthened under the period.
LBB DV	Vikariestämpel, deltidsvikarie/Deputy cancellation, parttime deputy		., Komma mellan linjenamn betyder att linjen haft olika sträckor under perioden/Comma between name of routes means that the route had differently tracks under the period.
BBB	Vikariestämpel, brevbiträde/Deputy cancellation, postman assistant		
LBB 1-2	Vikariestämpel för olika linjer/Deputy cancellation for different routes		

REKTANGULÄRA OCH KVADRATISKA LANTBREVBÄRARSTÄMPLAR/ RECTANGULAR AND QUADRATIC RURAL MAIL SERVICE CANCELLATIONS

I juli 1944 började en del lantbrevbärare att använda rektangulära gummistämplor. Dessa redovisas här för första gången. Tyvärr har på grund av sjukdom inte arbetet kunnat slutföras med angivande av undertyper.

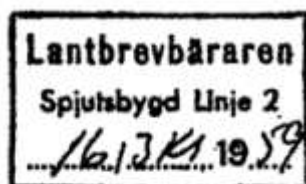
Fr o m november 1964 byttes de rektangulära ut mot liknande kvadratiska stämplor, men de rektangulära användes även senare på vissa linjer. Redan tidigare på 1960-talet finns kvadratiska stämplor som använts på prov. Den moderna runda datumsstämpeln för lantbrevbärare infördes generellt under andra halvan av 1969, men vissa linjer fortsatte att använda sina kvadratiska stämplor.

Då stämplarna är gjorda i gummi finns inga tillverkningsuppgifter för dem. De har därför fått katalogiseras med hjälp av kända avtryck. Stämplarna har till stor del inte använts för att makulera frimärken, utan ofta på kvitton och skatteinvisningar. Tillgången på material är därför starkt begränsad vilket innebär att det sannolikt finns många fler stämplor än de här redovisade. Prissättningen av stämplarna är också mycket svår. Kompletterande uppgifter som kan förbättra avsnittet mottages tack-samt.

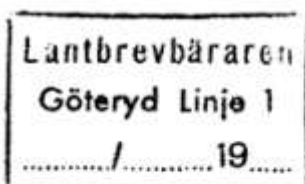
In July 1944 some rural mail routes started using rectangular rubber hand stamps. These cancellations are now presented for the first time. Unfortunately due to sickness the work has not been able to be finished regarding subtypes.

Beginning in November 1964 the rectangular hand stamps were changed against similar quadratic ones, but the rectangular ones were also in use later on some routes. Already earlier in the 1960-s quadratic hand stamps were tested. The modern, circular hand stamp for rural mail routes, was introduced in general during the second half of 1969, but some routes continued to use their quadratic hand stamps.

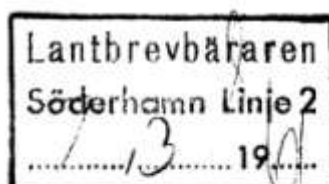
The cancelling parts are made of rubber and there are no manufacturing dates. They therefore have been listed with help of existing cancellations. The hand stamps have mainly not been used to cancel postage stamps but receipts and tax forms. The quantity of material has therefore been limited meaning that probably many more cancellations might exist. Pricing is also very difficult. Information that can improve this section is gratefully welcome.

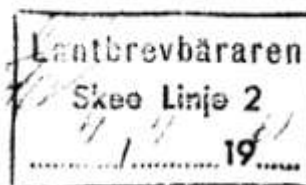
1 A1

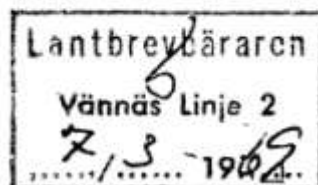
1 A2

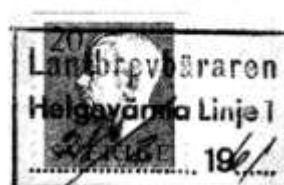
1 A3

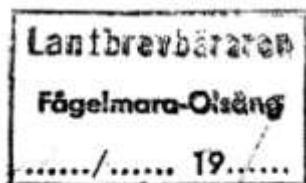
1 A4

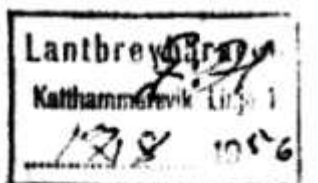
1 A5

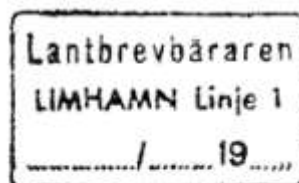
1 A6

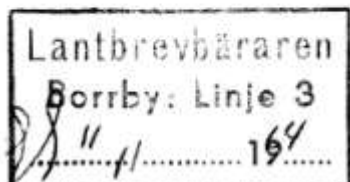
1 A7

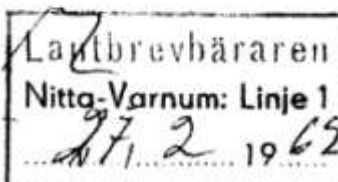
1 A8

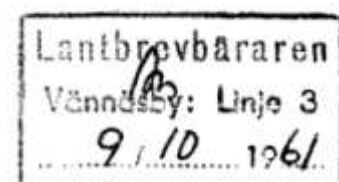
1 A9

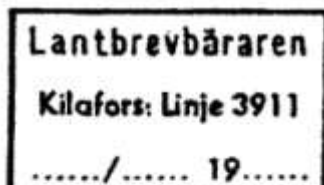
1 B1

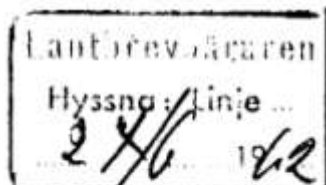
1 B1

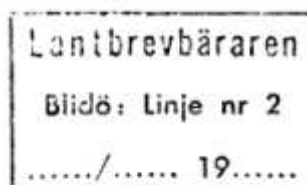
1 B2

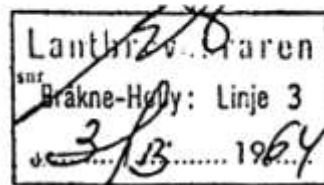
1 B3

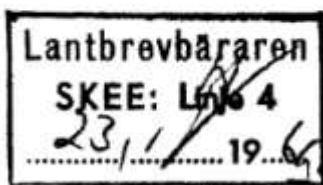
1 B4

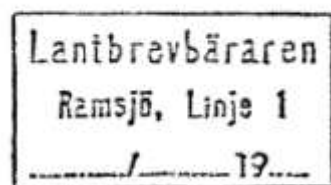
1 B5

1 B6

1 B7

1 C

Typen och undertyper för de rektangulära stämpelarna/ Types and subtypes for the rectangular cancellations

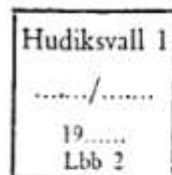
1 A Utan kolon efter ortnamnet/ Without colon after the place name

- 1 A1 Rund 9, snedstreck delar punktrad med 12+12+6 punkter/ Round 9, slash dividing dotted line with 12+12+6 dots
- 1 A2 Rund 9, snedstreck på punktrad med 12+12+6 punkter/ Round 9, slash on dotted line with 12+12+6 dots
- 1 A3 Rak 9, snedstreck delar punktrad med 12+12+6 punkter/ Straight 9, slash dividing dotted line with 12+12+6 dots
- 1 A4 Rak 9, snedstreck på punktrad med 12+12+6 punkter/ Straight 9, slash on dotted line with 12+12+6 dots
- 1 A5 Punktrad med 6+6+6 punkter/ Dotted line with 6+6+6 dots
- 1 A6 Utan snedstreck/ Without slash
- 1 A7 Utan ordet "Linje"/ Without the word "Linje"
- 1 A8 Ortnamn i antikvastil/ Place name in Roman style
- 1 A9 Ortnamn med versaler/ Place name with capital letters

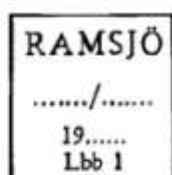
1 B Med kolon efter ortnamnet/ With colon after the place name

- 1 B1 Snedstreck delar punktrad på 12+12+6 punkter/ Slash dividing dotted line with 12+12+6 dots
- 1 B2 Snedstreck på punktrad på 12+12+6 punkter/ Slash on dotted line with 12+12+6 dots
- 1 B3 Punktrad med 6+6+6 punkter/ Dotted line with 6+6+6 dots
- 1 B4 Med punkter för linjenumret/ With dots for the route number
- 1 B5 Med förkortningen "nr"/ With the abbreviation "nr"
- 1 B6 Ortnamn i antikvastil/ Place name in Roman style
- 1 B7 Ortnamn med versaler/ Place name with capital letters

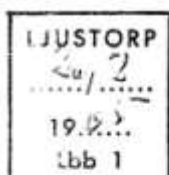
1 C Med kommatecken efter ortnamnet/ With comma after the place name

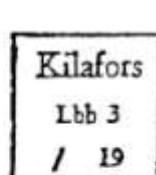
2 A

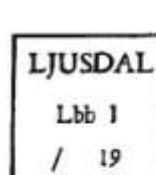
2 B

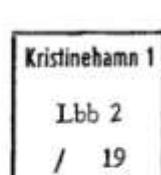
2 C

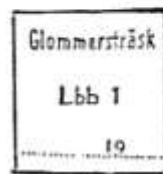
3 A

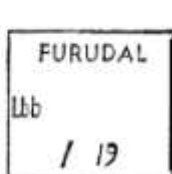
3 B

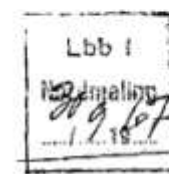
3 C

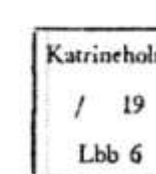
3 D

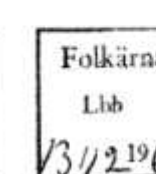
3 E

3 F

3 G

3 H

Hudhem
2 JUNI 1967
Lbb 2
3 I

LANTBREV BÄRARPOST 1

Lantbrevbäringen härrör sig från en kungörelse av den 24 dec 1877.

Lantbrevbärarstämplarna kan indelas i två grupper, nummerstämplar och linjestämplarna. Nummerstämplarnas text lyder antingen lantbrev och ett tal, betecknande linjens nummer i tidtabellssamlingen eller också landtbr och ett tal, betecknande linjens nummer i tidtabellssamlingen eller också landtbr och ett tal, med eller utan n:o inskjutet emellan. Efter några nummer finns en romersk siffra. I några fall har linje med samma nummer avgått från samma postanstalt men inte alltid. Nr 175 avser linjen Svärdsjö-Svartnäs och 175 II Falun-Smedsbo. Alla kända stämplarna i denna grupp är 20 st mellan 12-532.

I den andra gruppen är över 150 olika stämplarna kända. Lantbrevbäringslinjerna utgår i stor utsträckning från postanstalter vid järnvägslinjer, men många är även anslutna till postanstalter vid landsvägspostlinjer. Åndstationen är i en del fall även en postanstalt t ex Fårhult-Gladhammar.

Några gånger kommer namnet först på slutstationen, som inte är postanstalt, t ex Hökhufvud-Gimo.

Det finns även stämplarna där samma namn förekommer två gånger t ex Vermskog-Vermskog. Det rör sig i sådana fall om en kortare ringlinje.

Angivna årtal avser period där stämplarna är kända.

The rural mail service originates from a Proclamation of the 24th December 1877.

Rural mail service cancellations can be divided into two groups, Numeral cancellations and Route cancellations. The text of the numeral cancellations consists either of landtbreff plus a number, which signifies the actual route number in the timetable, or lantbr plus a number, with or without n:o inserted in between. Some numbers are followed by a Roman numeral. In some cases routes with the same number have started from the same Post Office, but this is not always so. No. 175 applies to the route Svärdsjö-Svartnäs and 175 II Falun-Smedsbo. The total number of cancellations known in this group is 20, and they are to be found between 12-532.

In the other group more than 150 different cancellations are known. The rural mail service routes originate to a great extent from Post Offices along railway lines, but many are also connected to Post Offices on country-road postal routes. The ending place of the route is in some cases also a Post Office, e.g. Fårhult-Gladhammar. Sometimes the ending place of the route, which is not a Post Office, comes first e.g. Hökhufvud-Gimo.

Cancellations are also found in which the same name occurs twice, e.g. Vermskog-Vermskog. In such cases it is a question of a shorter circular route.

Years mentioned are indicating the period when postmarks have been recorded.

LANTBREV BÄRARPOST 1/ RURAL MAIL SERVICE POST 1

Pris på försändelse/ Price on cover: + ca 100%

Nr/ No.	Linje/ Route	Ill.	Period		
12	Mörby-Östuna	1	1894-1895	B	U
13	Knifsta-Lagga	2	1891-1900	C (B)	U
54 III	Ödeshög-Ruskelsby	2	1889-1894	E	ÖG
54 IV	Ödeshög-Bultsbo	2	1890-1892	E	ÖG
70	Degeberga-Hörröd	3	1884-1904	L	SK
140	Ödeshög-Rök	1	1890-1893	E	ÖG
159 III	Kil-Nilsby	3	1887-1900	S	VÄR
160	Karlstad-Alster/Alström	3	1884-1895	S	VÄR
173	Näs-Näfveråsen	1	1890-1897	W	D
175	Svärdsjö-Svartnäs och/and Leksand-Kilens by	2	1890-1900	W	D
175 II	Falun-Smedsbo	3	1891-1900	W	D
175 VII	Leksand-Sjugare by	2	1893-1897	W	D
177 II	Vallsta-Bogårdens by	1	1891	X	HÄL
180 III	Hackås/Kårgårde-Näs	2	1889-1896	Z	J
182	Sundsvall-Skönsmon	1	1888-1894	Y	M
182 III	Hammerdal-Gåxsjö	2	1888-1891	Z	J
183 II	Lit-Lillsjöhöjden	2	1888-1899	Z	J
183 IV	Häggenås-Raftsjöhöjden	2	1889-1900	Z	J
216 II	Cimbrishamn-Skillinge	1	1890-1900	L	SK
532	Transtrand-Dalens by	2	1888-1891	W	D

